

toplumsal özgürlük

20 TL / Aralık 2025

Kongrenin ardından CHP

Oğuzhan Kayserilioğlu

CHP kongresiyle gündemde. Kongrede Özgür Özel oy birliğiyle genel başkan seçildi. Hak edilmiş bir başkanlık. Yorulmak bilmez bir enerjiyle neredeyse bütün ülkeyi dolaştı, dolaşmaya devam da ediyor. Baskılar ve tehditlere sözünün sertliğini arttırarak cevap veriyor. En azından şimdilik durum budur. Kılıçdaroğlu tarafından pasifize edilip iktidarın koltuk değneği yapılanca inisiyatif kaybeden CHP Özel'in 19 Mart sonrası çıkışıyla iktidara yönelik halk muhalefetine sözcüsü konumuna geldi.

(...) Devamı 4. sayfada

Suriye'de iç savaş geriliminde entegrasyon girişimleri

Ferhat Toros

Yaşamın kırılmaları eklemleşmedikçe, gerçekliği kavramak/avuçlamak da zor olur. Meclis heyetinin Öcalan'la görüşmesi hiç kuşkusuz Türkiye'nin yüzyıldır sürdürdüğü Kürt politikasında bir kırılma noktasıdır. Düşünün bir; eskinin "terörist başı", yıllarca avukatlarıyla bile görüştürülmeyen KÖH lideriyle şimdi devletin siyasi temsilcileri İmralıda görüşebiliyor.

(...) Devamı 2. sayfada

Trump'ın masaya koyduğu saatli bomba: Barış planı mı, Batı ittifakının sonu mu?

Efecan Özcan

Son günlerde dünya gündeminin merkezine bomba gibi düşen ve Donald Trump'ın ekibi ile Kremlin arasında şekillendiği iddia edilen yeni barış planı, sadece Kiev ile Moskova arasındaki savaşı değil, Batı ittifakının temellerini de sarsıyor. Sızan belgeler, Washington ile Brüksel arasındaki ilişkileri kopma noktasına getiren "ticari" detaylarla dolu. Marco Rubio'nun "zor ama gerekli tavizler" olarak tanımladığı bu yeni strateji, maksimalist zafer hayallerini bir kenara bırakıp, ekonomik çıkarların ve "fiili" kabullerin konuştuğu hibrit bir çözüm sunuyor.

(...) Devamı 6. sayfada

2026 emekçinin yılı olacak

2025'e elveda demeden önce kısaca bir yıl içinde yaşadıklarımızı gözümüzün önüne getirelim. Her şey o kadar hızlı yaşıyor ki bir yıl içinde yaşananları hatırlamak mümkün olmuyor neredeyse.

Memleket yangın yeri

2025'e ocak ayında Bolu Kartalkaya'da gerçekleşen otel yangınıyla girdik. 36'sı çocuk 78 kişiyi öldüren yangınlar yıl boyu devam etti. Temmuz ayında Eskişehir'de orman yangınında 5'i orman işçisi 10 görevliyi, kasım ayında Kocaeli'nde parfüm fabrikasında 3'ü çocuk 7 işçiyi yine yangınlarda kaybettik. Kâr hırsı, ihmal ve denetimsizlik 95 kişinin yanarak ölümüne neden oldu. Hatırlayın, aynı nedenler 2024 yılında Gayrettepe'de de 29 işçinin yanarak ölmesine sebep olmuştu. Yıllar geçiyor sebepler değişmiyor. Ama ölenlerin sayısı katlanarak artıyor. İş cinayetlerinde ilk on ayda katledilen işçi sayısı

1737. Bu düzen acımadan her sene daha fazla insanın hayatına son veriyor.

Darbeye uyanmak

19 Mart sabahı sivil bir darbeye uyanık. Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınmasıyla açılan yeni dönemde ülke doğusundan batısına kayyum cumhuriyetine döndürülmeye çalışıldı. İktidar kayyum, tehdit, şantaj, hülle, yalan, dolan vb. yollarla kaybettiği belediyeleri geri almaya soyundu. Ülkede herkes 2025'te iktidarın faşizme doğru yürüdüğüne artık inandı. Ve o yürüyüşü durdurmak için kollar sıvandı.

Yoksulluk daha derin

Ocak 2025'te net 22 bin 104 TL olan asgari ücret ile şu an 26 bin 925 TL olan açlık sınırı arasındaki fark açılıyor. Aralık 2025'te asgari ücretin açlık sınırının yüzde 18 altında olacağı öngörülmüyor.

DİSK-AR'ın hesaplamalarına göre 2025 sonunda enflasyon yüzde 33,8 olursa bir asgari ücretlinin yıllık kaybı 50 bin TL'nin üzerinde olacak. OVP ile enflasyon ile 2025'te Saray rejimi asgari ücretliye yoksulluktan, halka ölümden başka bir şey getirmemiş oldu.

Madalyonun diğer yüzü

Bir de madalyonun diğer yüzüne bakalım. 2024 sonunda metal işçileri yasaklamalara rağmen greve çıktılar ve patronların yüzde 40 zım dayatmasına karşı direnerek yüzde 98'i bulan oranlarda ücretlerini artırdılar. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan 23 bin işçi "Eşit işe eşit ücret" talebiyle çıktıkları grevi belediye başkanı Cemil Tuğay'ın grev kırma çabaları ve karşı propagandaya rağmen kazanımla sonuçlandırdı. Emek cephesi kararlı mücadelesi ile kazanımlara imza atarken halkın direnişi faşizme geri adım

atırılabilceğine dair inancı güçlendirdi. 19 Mart günü adı konmamış sıkıyönetim ilan etmek isteyen iktidar önce gençlerin Beyazıt'ta devirdiği barikatın sonra da Saraçhanede toplanan yüzbinlerin yarattığı izdihamın altında kalarak ezildi. Halkın direnişi karşısında iktidarın acizliği bir kez daha açığa çıktı. 2026'nın iktidarın el yükseltip yoksulluğu daha derinleştireceği, acımasızca sömürü çarklarını işleteceğini, darbe koşullarını yoğunlaştırarak yayacağı bir yıl olacağını bilmek için kahin olmaya gerek yok. Zor bir yıla giriyoruz. Ama o zorluklarla baş edebilecek kılavuzumuz da var. Metal işçileri, İzmir BB işçileri, 19 Mart'ta Beyazıt'ta barikatları deviren gençler, Yozgat'ta "turp ilen salgam ilen" Saray'a kafa tutan çiftçi kılavuzumuzdur. 2025'te başırlabileceğini gördük, 2026 emekçinin yılı olacak!

İşçi sınıfını partisiyle örgütlemek

Sınıf öncüleri, süreklilik, ısrar ve kararlılıkla siyaseti işçi sınıfının mücadelesi içinden inşa etmekle yükümlüdür.

Pelin Kahiloğulları

Kapitalist sistemin sömürü sınırı olan "bir işçinin ertesi gün işe hazır hale gelmesi" yani yaşamını sürdürebilmesi/kendisini yeniden üretmesi boyutu da aşılmış durumda; en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan milyonlarca işçi var. Durum böyleyken komünistler ve işçi partileri bugün, dünyanın hiçbir yerinde işçi sınıfı kitlelerine önderlik edecek gerçek bir siyasal güç ve seçenek olabilme durumunda değiller. İşçi sınıfı iktidarı olan Sovyetler'in dağıldığı 90'larda bile işçi sınıfının siyasal örgüt-

lülüğü bugünün ilerisindedi. Türkiye'de de sınıflar mücadelesinde, sermayenin saldırılarının sertleştiği

bir dönemden geçiyoruz. Milyonlarca emekçinin cebinden patronlara servet transferi gerçekleşiyor. İşçiler ise işsiz kalma ile iş

cinayetinde hayatını kaybetme arasında bir çizgide yaşıyor. Bunun karşısında işçi olma bilincinden sınıf bilincine yani kolektif

aksiyona sıçrayamıyor. Sendikal örgütlenmede zayıflık Sendikal örgütlülüğün zayıflaması, örgütlü olunan sendikaların çoğunun adeta "patronlar adına işçiyi denetleme" misyonunda hareket etmesi ve sosyalist partilerin genelinin işçi sınıfı içindeki örgütlenmesinin birkaç sendika yönetiminde yer almaktan öteye gidememesi işçi sınıfının mücadele gücünü zayıflatıyor. Aynı dönemde kendi çıkarları işçi sınıfının tam zıddında olan sermayenin ideolojik hegemonyasının güçlendiği bir süreç yaşanıyor.

(...) Devamı 2. sayfada

Dizginsiz birikim, kontrolden çıkan faşizm

Faşist inşa, AKP'li yıllarda altın çağını yaşayan Türkiye kapitalizminin güncel ihtiyaçlarından bağımsız bir olgu değil.

2026 bütçesi ve rejimin sınıfsal karakteri

2026 bütçesine bakıldığında halktan toplanan vergilerin sermayeye transfer edildiğini görebiliriz.

Bir çöküşün tiyatrosu: COP30

Konferans salonlarında, bilim insanları ya da halktan ziyade petrol şirketlerinin temsilcileri bulunuyor.

POLİTİKA

İşçi sınıfını partisiyle örgütlemek

Çokça tartışıldığı üzere işçi sınıfının günümüzdeki çok parçalı yapısı, kolektif eyleme gücünü ortadan kaldırmamıştır. Ancak, sınıfın yapısındaki değişime uyum göstermek, kitleselleşmiş ve bütünlüklü bir işçi hareketini örgütlemek için sınıfın parçalılığıyla uyumlu çok yönlü bir hareket kurmak gerekiyor.

Pelin Kahiloğulları

(...) 1. sayfadaki devam

İşçi sınıfının siyasallaşmış hali olma iddiası taşıyan sosyalist hareket içindeki kadroların işçi sınıfı içinde örgütlenmemesi ya da örgütlenememesi de bir gerçekliktir. Nasıl oluyor da açık, yoksulluk, sefalet derinleşirken, en basit iş güvencesine sahip olmak bile artık şans haline gelirken kapitalist sistemin karşısında güçlü bir işçi sınıfı kalkışması yaşanmıyor ya da işçi sınıfı içinde sosyalist partiler varlık gösteremiyor? Elbetteki bu kısa metnin sınırları içinde yürütülecek tartışma bir reçete sunamaz, ama konuya odaklanmayı sağlayabilir. Kapitalizmin yaşamın her hücrelerini kuşatan ve kuşatırken çözülmeye de zorlayan dinamiği, sosyalist hareketin kadrolarında işçi sınıfı içinde örgütlenmenin gerektirdiği emek-çabayı gösterememe ve yoğunlaşma eksikliğine yol açıyor. Parti kadroları, işçi sınıfı içinde konumlanıp, işçi sınıfıyla gündelik yaşamı ortaklaştıramıyor.

Gündelik bilinç devrimci bilinç arasındaki ilişkiyi kurmak
Sınıfın öncüleri, işçi sınıfının ihtiyaçlarına cevap verecek ve bunu işçi sınıfının iktidar

perspektifiyle buluşturarak mücadele biçimlerini örgütleyecek bir pratik inşa etme iddiası taşır. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi, en iyi olasılıkla işçilerin ekmek ve onur kavgasında bir karşı koyuşu ifade etse de, sistem karşısında yıkıcı ve yeniden kurucu bir misyon kazanamaz. Elbette, işçilerin

Günlük bilinç düzeyindeki işçi olma halini sıçratıp yükseltecek olan da bu pratik ilişkilendirme ve bu durum ancak işçi sınıfıyla siyaseti buluşturacak öncü kadroların, işçiler ile birlikte nefes alıp vermesiyle mümkün olur.

gündelik ihtiyaçları doğrultusundaki hareketini yok sayıp "dışarıdan" devrimci hedefler dayatmak da bu misyonun dışında kalır. İşçi sınıfının yıkıcı-yaratıcı gücünün/yeteneginin açığa çıkması ise işçilerin kendilerinin bu çabanın sahibi olmasıyla mümkün olur. Bunun için işçinin özneleştiği, sıradan gündelik bir işçi olma bilincinden sınıf olma bilincine sıçrayacak bir süreç

gözetilmelidir. Bu gerçeklik ise ancak sürekli bir emek ve çaba ile inşa edilebilir. İşçiler "adına" konuşma ya da siyaset yapma aslında işçilerden uzaklaşılacak bir "aydın ukalahlığıdır." İşçilerin kendi eylemlerinin sorumluluğunu üstlendiği bir özneleşme pratiğini örgütlemek işçi sınıfı öncüsünün temel görevidir. Günlük bilinç düzeyindeki işçi olma halini sıçratıp yükseltecek olan da bu pratik ilişkilendirme ve bu durum ancak işçi sınıfıyla siyaseti buluşturacak öncü kadroların, işçiler ile birlikte nefes alıp vermesiyle mümkün olur. Devrimci-komünist özne ile işçilerin birbirinden öğrenip beslendiği bir ilişki, işçi sınıfının örgütsel araçlarını inşa etmesini sağlar. Bu araçlar ile işçiler siyasallaşır, kendisinin farkına varır. Yani kendisinin

toplumsal yaşamın üretimi ve yeniden üretiminde, kurucu güç olduğunun bilincine ulaşır. İşte böylesi bir bilinç, "kolektif eyleme gücü"nü açığa çıkarır. Çokça tartışıldığı üzere işçi sınıfının günümüzdeki çok parçalı yapısı, kolektif eyleme gücünü ortadan kaldırmamıştır. Ancak, sınıfın yapısındaki değişime uyum göstermek, kitleselleşmiş ve bütünlüklü bir işçi hareketini örgütlemek için sınıfın parçalılığıyla uyumlu çok yönlü bir hareket kurmak gerekiyor. İşçi sınıfının partisi de, sınıfın bütün parçalarının özgün ihtiyaçlarını gözetken böylesi çok yönlü bir hareketin içinde sürekli mücadeleyle inşa olmaktadır. İşçi sınıfı partisiz, parti işçisiz kaldığı ölçüde, işçi sınıfının yıkıcı gücü harekete geçemeyecek; işçi sınıfı, sermaye ve onun politik rejimi ve partileri içinde "çöp"leşecektir. Bugün, çelişkilerin keskinleştiği bu denklemde, işçi sınıfının yalnızlığının ve güçsüzlüğünün sorumluluğu bize ait. Sınıf öncüleri, süreklilik, ısrar ve kararlılıkla siyaseti işçi sınıfının mücadelesi içinden inşa etmekle yükümlüdür. Bu da uzun soluklu ve sabırlı bir çalışmayı gerektiriyor. Yapabilen kadrolar, işçi sınıfı "adına" değil işçi sınıfı "içinden" konuşacak.

AssisTT işçilerine uygulanan sömürü ve ayrımcılığa son!

Seyhun Kavut

Türk Telekom'un bir iştiraki olan AssisTT'te çalışan taşeron işçiler ve ana işveren Türk Telekom kadrolarına uygulanan ücret, hak ve çalışma koşullarındaki kabul edilemez uçurum, ülkemizdeki özelleştirme yağmasının ve sınıf sömürüsünün en çıplak kanıtıdır. Aynı iş kolunda, aynı kurum çatısı altında çalışan iki ayrı bölük yaratılmıştır. Bizler şunu biliyoruz taşeron sistemi işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının sefaletle doğru gitmesinin ana sebeplerinden biridir. Bu yüzden de tüm işçilerin taşeronlarda güvencesiz çalışma şartlarına karşı mücadele etmesi gerekir. Taşeron ve kadrolu işçiler yanyana gelmeli patronlara karşı ortak mücadele etmelidir. AssisTT işçisinin haklarının gasp edilmesi, basit bir şirket içi adaletsizlik değil, sermayenin işçi sınıfına karşı yürüttüğü topyekun savaşın yansımasıdır. Bu süreç tüm işçiler ve tüm iş kollarında da benzer şekilde yaşanmaktadır. Bu sebeple taşeron istemem ve taşeronlaşmaya karşı işçiler birlikte mücadele etmelidir. Bu sebepten bütün işçi kardeşlerimizi AssisTT işçileriyle omuz omuza mücadeleye davet ediyoruz.

Çalışma ve yaşam koşullarımız düzeltilsin Promosyon Eşitsizliği: Türk Telekom personeline 100.000 TL promosyon verilirken, AssisTT işçisine yalnızca 44.100 TL reva görülmüştür. Bu, AssisTT işçisinin emeğinin değerini %126 oranında hiçe saymaktır!
Ücret Uçurumu: TT personeli 90.000 TL maaş alırken, AssisTT personeli bunun yarısı olan 45.000

TL'ye mahkûm edilmiştir. Eşit işe eşit ücret nerede? **Sosyal Hak Gasbı:** TT personeline ücretsiz iPhone, teşvikler verilirken; AssisTT işçisine hiçbir ek destek sağlanmamaktadır. **Mobbing ve Üretim Baskısı:** AssisTT'te çalışan binlerce emekçi, sadece düşük ücretle cezalandırılmıyor aynı zamanda sürekli satış baskısı, hafta sonu mesai ve işten çıkarma tehdidiyle sindirilmeye çalışılıyor. Pandemi döneminde TT personeli evde çalışma ve 55.000 TL teşvik imkanı bulurken, AssisTT emekçileri işe gelmeye zorlanmış ve teşvikten mahrum bırakılmıştır. Bu, aynı çatı altında çalışan kadrolu ile taşeron işçi arasındaki çalışma koşullarındaki uçurumu artırmıştır.

Ne yapmalıyız?

Bizler, Toplumsal Özgürlük Partisi'ne üye olan işçiler olarak, bu durumu yarıtan açgözlü patronların ve bu taşeron sistemine göz yumanların karşındayız. AssisTT'te çalışan binlerce işçinin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için işçilerin mücadelesinin sonuna kadar yanındayız. Bu eşitsizliğin ve sömürünün tek bir çözümü vardır: Örgütlenmek ve mücadele etmek! AssisTT işçisi yalnız değildir! Tüm işçi kardeşlerimizi, onurlu bir yaşam ve emeğimizin tam karşılığı için sendikal haklarını kullanmaya, örgütlenmeye ve bu çifte standarda karşı seslerini yükseltmeye davet ediyoruz. Bütün kötülüklerin sebebi olan bu taşeron sistemine karşı işçilerin birlikte mücadelesini büyüteceğiz. İşçilerin birliğini, sermayenin kar hırsına ezdirmeyeceğiz! Eşit işe, eşit ücret!

Suriye'de iç savaş geriliminde entegrasyon girişimleri

Suriye'de yaşayan halk dinamikleri demokratik, çoğulcu anlayışla kapsamadığı ölçüde, tasfiyeci katliamcı politikalar hâkim kılındıkça kurumsallaşmış bir hükümetin iradeleşemeyeceğini saptayabiliriz. Alevileri katletme girişimleri yeniden gündemdeyken iç savaş ihtimalinin gerçekliğe dönüşmesi çok uzak değil.

Ferhat Toros

(...) 1. sayfadaki devam

Bu, Kürt hareketi açısından "tarihi" sayılabilecek bir olay; belki Türkiye politikacıları açısından aynı anlama gelmeyebilir. Bahçeli ve Erdoğan zaman içinde oluşan Kürt liderlik kültürünü avantaja çevirip Öcalan şahsında Kürt Hareketini, ehlileşmiş bir dönüşüme tabii tutma hesabı içinde oldukları tahminlerden uzak değil. Ancak konunun bir o kadar da "iç ve dış mecburîyetler" meselesi olduğu da açık.

Suriye ve Türkiye Kürt sorununda birbirine bağlı
Türkiye'deki Kürt sorununun (Kuzey Kürt Bölgesi) Suriye'deki Kürtleri doğrudan etkilediği bölge öznelere de özellikle belirtiliyor. SDG lideri Mazlum Abdi 23-24 Kasım'da bir röportajda bunu açıkça söyledi; "Öcalan'la

mektuplu iletişimimiz var, ancak yüz yüze görüşmek istiyoruz" diyerek sorunları birbirine bağımlılığını vurguladı. Zaten Meclis heyetinin görüşmesinin içeriğinin açıklanmayıp ertelemeli gizliliğe büründürülmesinin altında da (her ne kadar yandaş gazeteciler gönülleri hoş tutacak yuvarlak görüşme notları servis etseler de) SDG'nin Suriye'ye entegrasyonu konusunda Öcalan'ın tutumunun tam olarak AKP-MHP iktidarını memnun edecek yönde açıklama olmadığı kuşkularını uyandırıyor.

Mazlum Abdi'nin söyledikleri
Mazlum Abdi, Federe Güney Kürdistan Bölgesi Duhok'ta yapılan "Ortadoğu Barış ve Güvenlik Forumu", 10 Kasım'da El Şara-Trump görüşmesinin ertesinde yaptığı açıklamalarda; her iki olayın da memnuniyet verici

olduğunu belirterek; Trump'la görüşmelerde HTŞ'nin daha ılımlı bir çizgide yaklaşmasının, görüşmelere Hakan Fidan'ın katılımının sürpriz ve daha derinlik katan bir adım olduğunu vurguladı. Forum'un ise Kürtlerin birliği açısından önemli olduğunu, Kürt kardeşlerin yani, Güney ve Kuzey-Doğu Kürtlerinin

ortak adım atmalarının umut verdiğini dile getirdi.

Alevi katliamı yeniden gündemde

Tüm bu gelişmelerle birlikte Humus'ta Alevilerin tekrar katliam cenderesine tabi tutulması SDG yönetimince ve Kürt partilerince kınandı. 10 Mart Mutabakatı sırasında

Aleviler yalnız bırakıldıkları düşüncesiyle SDG'ye kırılganlıklarını belirtmişlerdi. Bu kez SDG, Alevi Katliamı girişimine anında tepki gösterdi. Farklı Kürt siyasi özneler, Alevilerle birlik ve dayanışma açıklamaları yaptılar. Destek açıklamalarının esas olarak daha derin zeminini, Mazlum Abdi'nin röportajda belirtmiş olduğu "Suriye hükümetiyle görüşmelerde Dürzi, Alevi ve Suriye'nin tüm bileşenlerinin olması gerektiği"ni vurgulaması oluşturuyor. Bu görüşün Suriye Geçici Hükümeti'ni oldukça kızdıracak yönde olduğu görülüyor. Zaten hemen bu açıklamanın ardından El Şara, "SDG Kürtlerin temsilcisi değil" diyerek bölgenin farklı Kürt partileriyle görüşmeler yaptı.

Süreç nereye gidiyor?

Suriye'de yaşayan halk dinamikleri demokratik, çoğulcu anlayışla kapsamadığı

ölçüde, tasfiyeci katliamcı politikalar hâkim kılındıkça kurumsallaşmış bir hükümetin iradeleşemeyeceğini saptayabiliriz. Alevileri katletme girişimleri yeniden gündemdeyken iç savaş ihtimalinin gerçekliğe dönüşmesi çok uzak değil. SDG önderliğinde Kürtlerin bölgesel ağırlıklarının her geçen gün artması bölge kaynaklarının da belirtilen bir olgu. Mazlum Abdi açıkça şunların altını çiziyor: Askeri anlaşmalar olsa da "idari, anayasal ortaklaşma" olmadan bir yol alınmayacağı, Suriye'nin güçlü iradesi için tüm halk bileşenlerinin haklarının gözetilmesi gerektiği, yönetim şekli ademi merkezi bir sistem olmadıkça bütünlük sağlanamayacağı yönündedir. Suriye'de tasfiyecilik mi; halkların özgür birlikteliği mi baskın gelecek? Bugünün dengelerinde çetrefil bir süreç olarak kendini gösteriyor.

POLİTİKA

Dizginsiz birikim, kontrolden çıkan faşizm

Sermayenin dizginsiz diktatörlüğünü kurmak ve hukuku tamamen tasfiye ederek faşist düzeni geçerli kılmak amacıyla gaza basıldığı ve büyük risklerin göze alındığı, dahası gözlerin karartıldığı görülüyor. Geri dönüşsüz bu yol birçok tehdidi barındırsa da halkın meşru hareketinin daha fazla gündeme gelmesinin koşullarını yaratıyor.

Hasan Durkal

Uzun soluklu bir faşist darbeler silsilesinin içerisindeyiz. İktidar bloğunun içerisinde gerçekleşen itiş kakış, sermaye birikiminin mümkün olan en hızlı ve yoğun haliyle sürdürülmesi konusunda birbirinden ayrı düşünmeyen güçler arasında gerçekleşiyor. Sermaye sınıfının ülkeyi bir yandan açık hava maden sahasına diğer yandan işçi ve çocuk işçi mezarlığına dönüştüren dizginsiz büyüme stratejisiyle hiçbir derdi olmayan AKP/MHP ile CHP arasındaki bu itiş kakış hangi koşulların sermaye birikimi için daha uygun olacağı konusunda yaşanıyor.

Hukuku askıya alan ve keyfiligi kural haline getiren faşist darbe, hukuksal düzenlemeleri aşındırma ya ilk olarak üretimin gerçekleştiği mekândan başladı. İşyerlerinde, maden sahalarında, atölyelerde kerte kerte aşındırılan haklar, ortadan kaldırılan mevzuatlar yalnızca işçilerin kazanılmış haklarının tasfiyesine ve iş cinayetlerinin olağanlaşmasına yol açmadı. Bu aşındırmalar aynı zamanda bir sonraki adımlara yani kanunların ve anayasanın tasfiyesine de sıçrama noktaları yarattı.

Toplumsal çürüme ve faşizm

Faşist inşa, AKP’li yıllarda altın çağını yaşayan ve Erdoğan öncülüğünde büyük sıçrama yaşayan Türkiye kapitalizminin güncel ihtiyaçlarından bağımsız bir olgu değil. Dolayısıyla bir saltanattan, bir otokrasiden ya da despotizmden bahsedeceksek bu doğrudan, birbi-

riyle kaynaşmış egemen sınıfların ortak yürüyüşlerinin ürünüdür. Burjuva sınıf diktatörlüğü şimdi dizginsiz ve kulasız bir diktatörlüğe evrilerek kalıcılaşacağı ve daha büyük suçlar işleyeceği zeminleri yoklamaktadır. Bu faşist inşaya eşlik eden sosyal olgu ise şüphesiz toplumsal çürümedir. Kapitalist mülk hırsızlığı bir yanda sosyal atık olarak işsiz ve yoksul yığınlar yaratırken, diğer yandan bu işsiz yığınların içerisinde bile isteye suç şebekelerini salıyor. Son yıllarda adlarını sıkça duyuran suç çetelerinin yanı sıra değinmemiz gereken bir diğer olgu da

iktidarın çeşitli “sivil toplum” isimleriyle örgütlediği sivil faşistlerdir. Yalnızca ocak örgütlenmeleri olarak değil, çeşitli aktivizm etiketleriyle sokağa salınan bu oluşumlar kendilerine görev addettikleri suçları rahatça işliyorlar.

Hayvan hakları savunucuları yeniden hedefte

Son zamanlarda bu kesimleri sadistleştirme için sürekli gündeme getirilen sokak hayvanları ve buna bağlı yasa değişikliği ile ilgili birçok sivil toplum görünümü suç örgütü devşirildi. Güvenli sokaklar, çocukların güvenliği vb. söylemlerle

kendilerine meşruiyet üretmeye çalışan bu şebekeler, örgütlü hayvan hakları savunucuları nezdinde aslında rejime karşı direniş potansiyeli taşıyan her kesimi tehdit ediyor. İstanbul, Ankara gibi illerin valiliklerinin yayımladıkları hukuksuz “besleme yasağı” genelgeleri bu

Son yıllarda adlarını sıkça duyuran suç çetelerinin yanı sıra değinmemiz gereken bir diğer olgu da iktidarın çeşitli “sivil toplum” isimleriyle örgütlediği sivil faşistlerdir.

çetelere vazife çıkaran cinsten. Hiçbir yasal dayanağı olmayan sokakta besleme yasağında besleme yapmaya müsaade edilmemesi gibi ibareler söz konusu. Görünüşe göre valilikler bahsi geçen oluşumları, sokak hayvanlarının yaşam hakkını savunan insanların üzerlerine salmayı amaç edinmiş. Bile isteye girilen bu provokatif hamle faşist insanın özel bir fazına daha girilmek istendiğini gösteriyor. Sermayenin dizginsiz diktatörlüğünü kurmak ve hukuku tamamen tasfiye ederek faşist düzeni tamamen geçerli kılmak amacıyla gaza basıldığı ve büyük risklerin göze alındığı, dahası gözlerin karartıldığı görülüyor. Geri dönüşsüz bu yol birçok tehdidi barındırsa da halkın meşru hareketinin daha fazla gündeme gelmesinin koşullarını yaratıyor. Sermayenin dizginsiz birikiminin tek amaç olduğu ve dayatıldığı bir noktada, yaşamları yıkıma uğratılan milyonların insanca bir yaşam taleplerinin de yükselmesi de o denli meşru ve haklı bir talep olacaktır.

“Ana muhalefete” sıkışan toplumsal mücadele

19 Mart sonrası gerçekleşen 1 Mayıs, 25 Kasım, KESK bölge mitingleri gibi ülkedeki farklı kesimlerin meydanlara çıktığı etkinliklerin zayıflaması endişe verici boyutta. Toplumsal muhalefet vekaletini adeta CHP’nin mitinglerine devretmiş ve mücadeleyi buraya sıkıştırmış gözüküyor.

Haluk Koşar

Türkiye siyaseti, daha doğrusu iktidarın zorlu faşizm yürüyüşü son dönemde iki önemli kırılma noktasıyla karşılaştı. Bunlardan ilki iktidar cephesinin 2024 yerel seçimlerinde yaşadığı hüsrana ve bir yıl sonra sandıkta kaybettiği zorla almak isterken karşılaştığı dirençti. Birinde halkın iradesi sandığa yansımış diğerinde de iradenin gaspı halkın sahip çıkmasıyla kısmen de olsa engellenmişti. Cumhurbaşkanlığı seçiminden yerel seçime siyasetin ana muhalefet cephesinde önemli bir değişiklik olmuş ve CHP yoksullaşan halkın da itirmesiyle iktidarın karşısına dikilmişti. Bu durum elbette sadece bir itirme ile gerçekleşmedi. Kemal Kılıçdaroğlu’nun AKP-MHP eski partilerle iktidarın kuyruğuna taktığı CHP, Özgür Özel ile sola göz kırparken halk muhalefatinin gölgesinin bile nasıl etkili olduğu görüldü. Burada altı çizilmesi gereken, CHP’nin iktidarın çizdiği alanın dışına adım atma ihtimalinin ortaya çıktığı anlarda yükselişe geçtiğidir. Bunun en somut örneği 19 Mart darbe sürecidir. Halkın direnci darbeyi hukuki zeminde göğüslemeye hazırlanan Özel’i bu alanın dışına çıkartmış ve darbe halkın direnişiyle engellenebilmişti. İktidar cephesinin bu direnç karşısında hedefe kolay yoldan ulaşmaya yetecek kadar güçlü olmadığı da açığa çıktı. Toplumsal rıza oluşturma eşiğini çoktan

geçen saray rejimi bir yandan kayyum siyaseti ile fiili bir seçimsizlik durumunu zorlarken diğer yandan İBB iddianamesi etrafında suç örgütünden casusluğa varan geniş bir spektrumda CHP’nin yeni oluşan meşruluğunu yıkmaya girişti. CHP şu ana kadar kendi üzerine boca edilen kötülüğün tüm halleriyle başarıyla boğuştu. Fakat güreş sadece kaba güç ile yapılmıyor.

CHP’nin kodları

Kuruluş kodlarında bulunan gerici yanların CHP üzerindeki hakimiyetinin halen devam ettiği, İmralı ziyareti tartışmaları ile tekrar kendini gösterdi. Bu durum ülkenin demokratikleşme sorunu üzerinde CHP’nin inisiyatif almasına da engel oluyor. Suriye’de emperyalist güçlerle uyumlu olarak şekillenen yeni yapılanma ve bu durum ekseninde ülke siyasetinde tahkim edilen iç cephe iktidar güçlerinin ana meselesini oluşturuyor. Yeni denklemde Kürtler, iktidarın gözünde “ittifak” olarak tanımlanırken ortaya konan “demokratikleşme” ise bir havuç işlevi görmekte. Denklemün düşman tarafını ise CHP oluşturuyor. “Yenikapı ruhunun” partiden tasfiye edilmesiyle toplumsal muhalefetin çekim merkezi haline gelen hareketin bölünerek zayıflatılması ve yalnızlaştırılması şimdi iktidarın en büyük emeli. Saray rejiminin Orta Doğu üzerinden oluşturduğu denklem, düşmanlarıyla çıkarları doğrultusunda

dövüşerek iş yapmasına engel değil. Bu denklemi bozacak yegane güç ise toplumsal muhalefet. Bir adım ileri atıp bu muhalefetin önüne geçen CHP şimdi içindeki ulusalcı ve sağcı güçlerin etkisiyle farklı toplumsal gruplarla yan yana gelmekten uzaklaşarak iki adım geriye gitme tehlikesiyle karşı karşıya.

Toplumsal muhalefetin tıkanıklığı

19 Mart sonrası Beyazıt’ta gençlerin aştığı polis barikatları Sarayhane mitinglerinin gerçekleşmesini sağlarken bu ve ardından yurda yayılan mitingler yaklaşık 8 aylık bir mücadele döneminin de neredeyse tek eylem biçimi oldu. Bu miting silsilesinin ülkenin en

hareketsiz kimi bölgelerini hareketlendirdiğini görürken genel harekette bir geri çekiliş olduğunu da göz ardı etmemek lazım. 19 Mart sonrası gerçekleşen 1 Mayıs, 25 Kasım, KESK bölge mitingleri gibi ülkedeki farklı kesimlerin meydanlara çıktığı etkinliklerin zayıflaması endişe verici boyutta. Toplumsal muhalefet vekaletini adeta CHP’nin mitinglerine devretmiş ve mücadeleyi buraya sıkıştırmış gözüküyor. Miting serisinin genel muhtevası iktidarın teşhiri üzerine kurulu. En somut hedef ise sandık. Fiili bir seçimsizlik dönemi içerisinde toplumsal muhalefet güçlerinin sorunların çözümünü sandığa havale etmeleri ortaya çok tehli-

keli bir durum çıkartıyor. Faşizme doğru yürünen yolda hukukun önlem devleti çerçevesinde keyifleşmesi yasal düzenin meşruluğunun da ortadan kalktığına işaret ediyor. Sandığı ortaya getirecek olan da sandıktan çıkan güvence altına alacak olan da bu şartlar altında toplumsal muhalefetten başka bir güç olmayacaktır. Yani CHP’nin geleceği de demokratikleşmenin seyri de toplumsal muhalefetin eline bakmaktadır. Mücadeleyi bu mitinglerle sınırlandırmadan yayacak ve CHP’yi de geri düştüğü yerden ileriye taşıyacak hamle, toplumsal muhalefeti oluşturan örgütlü güçlere düşüyor.

POLİTİKA

Kongrenin ardından CHP

Sosyalist solun güçsüzlüğü ve Kürt halk hareketinin kendi tarihinin çok özel bir anında ortaya çıkan dönüşüm seçeneğine odaklanması, iktidarın yoksullaştırma politikasının hedefi olan halkta oluşan öfkenin CHP'nin açtığı muhalif alana akması sonucunu yarattı.

Oğuzhan Kayserilioglu

(...) 1. sayfadan devam

Sosyalist solun güçsüzlüğü ve Kürt halk hareketinin kendi tarihinin çok özel bir anında ortaya çıkan dönüşüm seçeneğine odaklanması, iktidarın yoksullaştırma politikasının hedefi olan halkta oluşan öfkenin CHP'nin açtığı muhalif alana akması sonucunu yarattı. İktidarın çözölen Kemalist cumhuriyet yerine kurmaya çalıştığı İslami soslu faşist devlet yönelimine muhalefet eden Kemalistler ve kimi demokratlar da öylesi bir gidişe “Baraj” olacağı beklentisiyle CHP’yi destekliyorlar. Aslına bakılırsa iki beklentide boşlukta sallanıyor; halkın umutları gerçek ama gelin görün ki CHP her iki beklentinin tam tersi konumda. Baykal’ın elinde canlı cenaze biçiminde de olsa Kemalist niteliğini sürdüren CHP, Cemaat’ın “Kaset” provokasyonuylay Baykal’ın harcanması sonrasında hızla başka bir yönde dönüşüme yönlendirildi. Adeta paraşütle CHP’nin başına indirilen Kılıçdaroğlu bildiğimiz Kemalist CHP’yi dönüştürdü, ama demokratik bir yönde değil; tasfiye edilen Kemalist doku yerine sermayenin kılıksız lokması ve emireri bir parti yaratıldı. Türkiye’de kapitalizmin gelişmesinin geldiği aşamada sermaye güçlerinin tepesinde konumlanan Ordu odaklı Kemalist himayecilik artık yük haline dönmüştü. Evet, Ordu odaklı iktidar alanı bir zamanlar bütün ülkeyi sermayenin büyümesi için bir “sera” ya da “fidelik” haline getirmişti; sermaye Ordu’nun himayesinde “pürüzsüz” bir alanda adeta “kayarak” irileşmişti. Günümüzde yeterince güç kazanan sermaye, kendisinden başka hiçbir gücün, o arada Ordu’nun da iktidarın zirvesinde herhangi bir özel imtiyaz edinmesine izin

vermek istemiyor, mutlak iktidara sahip olmak istiyordu. Arkasına küresel sermaye güçlerinin de desteğini alan yerel sermaye Erdoğan eliyle Ordu’nun devlet içindeki hegemonik konumunu tasfiye ederken, Kılıçdaroğlu’nun eliyle de Kemalizmin has partisi CHP’yi dönüştürdü. Her iki süreç de başarıyla tamamlanmıştır; geriye dönüşü de yoktur. Doğrusu Kemalizmin arkasından göz yaşı dökecek değiliz, kendi kurduğu sermaye odaklı siyasal ve toplumsal alanın yapısal dinamikleri zaman içinde gelişip güçlenerek kendisini yok etmiştir. Öte yandan, 10 Kasım’larda finans kapitalin yayınladığı reklamlardaki gözyaşları sizi etkilemesin; onlar timsah göz yaşlarıdır. Öyle herkesin kendisine göre içini doldurduğu içeriksiz bir maskotun olmasının kime ne zararı olur ki! Günümüzde Mustafa Kemal “kendisi” değil, sermayenin toplumu konsolide etmek için kullandığı bir araçtır; içeriği de günün ihtiyaçlarına göre itinaayla anlamlandırılmaktadır.

Dört yönelim

Son dönemlerde inanılmaz bir yüzüzlükle Erdoğan’a hizmet eden Kılıçdaroğlu aslında kendi başkanlığında da hep aynı yönde davranmıştı. Yani, herkes şaşırsa da, esasında kendisi çok tutarlıdır. Erdoğan ne zaman tökezlese koşturup giden o değil miydi; dokunulmazlıkların kaldırılması, Ekmelettin’i adaylığa önerip Erdoğan’ın önünü açmakta, Yenikapı mitingine gönüllü katılmakta, hileli seçimlerin uysalca kabullenilmesinde..vd. hep aynı Kılıçdaroğlu yok muydu? Bu uyarılarları o zaman defalarca yapılmasına rağmen CHP Kılıçdaroğlu’nu her zaman başının üstünde tuttu; en başta da bizzat Özel, “grup başkan yardımcısı” olarak olup biten her gelişmenin

doğrudan içinde değil miydi? Bu aslını inkar eden köle ruhlu paçavra kişilik, şimdi kendisine verilen yeni görevi yüzüzsüzce yapmaya çalışıyor: CHP’yi içinden bölmek! Ama artık nedense öylesine ahmaklaşmış ki boş kürek çektiğini göremiyor, kendisini soktuğu kenefin içinde çırpınmaktan ötesine henüz geçemedi. En fazlasıyla küçük bir grubu partiden koparabilir, özellikle kendisinin gitme cesaretini bile gösteremediği son Kurultay’dan sonra %1 oy alamayacak kendisi gibi bir paçavra parti kurarak malum çırpınışını sürdürmeyi hedefliyor olmalıdır. Öyle görünüyor ki, sahip çıkıp da elinden tutup evindeki koltuğuna geri götürecek bir seveni yok, rezilleşmenin sınırlarında gezinerek ömrünü tüketecek. Hakkıdır, layığı budur! İkinci yönelim, M. Yavaş- C. Enginyurt- K. Aydın eksenidir. Bu eksen MHP’nin “karanlık dehlizlerinden” çıkıp CHP’ye sığınmıştır. Günümüzde pek de karanlık kalamayan bir ilişkiler alanı içinde konumlanan ve ABD ile ilişkili devlet içi bir fraksiyonun yasal aparatlarından birisi olan mafya partisinden “kurtulan” güçlerden oluşan bu eğilimin, kapitalizmin güncel aşamasına hizmet edecek yeni bir radikal milliyetçi siyasi odak yaratmak için şimdilik CHP’nin içinde konumlanmayı uygun gördükleri anlaşılıyor. Ama, aynı zamanda, aralarındaki onca kışıymaya rağmen MHP ile CHP arasında aşılmasız dağların olmadığına da fiilen gösteriyorlar. Kim bilir, belki de yerlerinden memnun kalıp, tıpkı ülkücü hareketin öteki kanadı olan MHP’nin AKP ile “dışardan” kaynaşması gibi, farklı bir biçimde/ “içerden” CHP ile kaynaşarak, partinin milliyetçi-sağ kanadı olarak kalıcılışabilirler. K. Aydın ve oldukça geniş olan ekibinin henüz CHP’ye katılma-

malari ve “dışardan” özellikle M. Yavaş odaklı olarak destekleme konumunda kalıp “beklemede” olmaları henüz kararsız olduklarını gösteriyor. “Kopuş” ya da “kaynaşma” kavşağındaki yol ayrımında hangi yöne ilerleyeceklerini siyasal yaşamın içindeki gelişmeler belirleyecektir.

İmamoğlu ve Özel

Üçüncü yönelim, en güçlü konumdaki İmamoğlu eğilimidir. Kendisi ilk siyasi eğitimini ANAP’lı bir müteahhit olan babasından almış olmalı ki, sağ kanatta konumlanıp kollarını her yöne açan Özel’in sol kanatta olup da kollarını gene her yöne açan güncellenmiş halidir. Askeri diktatörlüğün açtığı şemsiyenin altında “kolay” politika yapan Özel’den farklı olarak, rakibi Erdoğan’ın uyguladığı yasa dışı keyfi şiddet karşısında direnerek kendisini eğitmektedir. Kolay teslim olmayan inatçı bir duruşa sahip olduğu görülüyor. Direndikçe güç kazanıyor. Ancak, elbette bir düzen politikacısı olan İmamoğlu’nun da “şemsiyesi” vardır, hem de iki tane birden: TÜSIAD ve İngiltere-ABD eksenli. Yine de hemen uyaralım, hiç güvenilmeyecek ve kolay “satış” yapacak, sağanak olunca su kaçırarak türden bu “şemsiyelere” hiç güvenmemelidir. O dünya ar dünyası değil kar dünyasıdır, o denizlerde gemisini yürüten kaptandır. Bu güçler, şayet Erdoğan istediklerinin hepsini üstelik fazlasıyla verirse sinsice “aradan çekilip” “seyirci” konumuna yerleşmekte tereddüt

etmeyeceklerdir. Bu güçlerin yapısını iyi bilen Erdoğan’ın yaptıkları ortadadır. 25 Eylül’deki Beyaz Saray görüşmesinde Trump ile girilen meşruiyet pazarlığında İmamoğlu’na ve olası bir Mansur Yavaş operasyonuna zaten ağıttan rıza verilmedi mi? Ve, İmamoğlu hala hücresindeyken iktidarla daha çatışmasız bir çizgiyi savunan Mansur Yavaş’ın da operasyona dahil edilmeye başlandığı açık değil mi? İmamoğlu, şimdiye dek gösterdiği performansla bakarsak, ülkeyi Özel’in güncellenmiş hali ile Erdoğan’ın “cepçi” olmayan ve daha rasyonel tutumlar gösteren hali arasında gezinerek yönetmeye adaydır. Neo liberalizme ve Batı’ya iman edercesine bağlıdır. Dördüncü yönelim ise, 19 Mart sonrasında liderleşen Ö. Özel’dir. Öncesindeki Kılıçdaroğlu hattının savunucusu konumundan çıktı ve bir gözüyle de halka bakan, okullarda 1 öğün yemek vermek ya da sendikal özgürlük gibi sermaye düzeninin içinde bir sosyal devlet yönünde sözlerle yeni bir siyasal konuma yerleşme yoklamaları yapıyor. Kürt halkının “eşit yurttaşlık” hakkının tanınması eğilimindedir. Dürüst ve içten bir insan profili çiziyor, Ecevit’in 70’lerin hemen başında ilk çıkışı yaptığı zamandaki hallerini andırıyor. Güç ve karizma eksikliği yaşıyor, yürüdüğü yolda ısrar ederse bu eksikliğini giderecektir, zaten adım adım gideriyor.

MESS görüşmeleri ve işçi direnişleri sürüyor!

Metal patronlarının MESS üzerinden gerçekleştirdiği saldırılar karşılıksız değil, karşılarında çaresizce sonucu bekleyen bir işçi sınıfı yok. Tam aksine ülkenin dört bir yanından, çok çeşitli sektörlerden direnişler ve grevler yükseliyor.

Deniz Tuzcu

Kasım ayı sayımızda, metal sektöründe patronların örgütü MESS ile 150.000 işçiyi kapsayacak toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin başladığını yazmış, işçilerin çoğunun üyesi olduğu sarı sendika Türk Metal’in ihanet niteliğindeki zam talebini teşhir etmiştik. Ancak iki ay önce başlayan görüşmeler Türk Metal’in ihanet niteliğindeki %39’luk zam teklifine (resmi enflasyonun dahi %30’u geçtiğini hatırlamak gerek) karşın bir türlü tamamlanmak bilmiyor. Ekim ayında başlayan görüşmelerin dördüncü oturumu 26 Kasım’da yapıldı. Bir sonraki oturum ise Aralık ortasına ertelendi. Patronların işi sürüncemeye sokarak süreci uzatması, Türk Metal’in işçilere dayattığı sefalet zammını dahi yapmamak için elinden geleni yapması şaşırtıcı değil. Bu noktada bir diğer önemli emekçi gündemini hatırlamamız gerek. Asgari ücret! Gücünü her zaman devletten alan sermaye, MESS sürecinde de devletten yararlanmak istiyor. Asgari ücretin, hayattaki tüm pahalılaşmaya karşın, zaten eriyen alım gücüne karşın, yüzde 20-25 civarında zamlanacağı konuşuluyor. Metal patronları da asgari ücretin açıklanmasını bekleyerek, bakın devlet yüzde 20-25 zam veriyor kozunu kullanmayı hedefliyor.

Deneme süresi arttırılmaya çalışıyor

Asgari ücret açıklanana kadar süreci uzatma ve pazarlık gücünü arttırma stratejisinin hangi bahaneler ile sürdürüldüğüne de bakmamız gerek. Son görüşmede patronlar bırakalım işçi haklarında ilerlemenin önünde durmayı, zaten elde edilmiş hakların bir kısmına dahi açıkça karşı durduklarını ilan etti. 2 ay olan işçi deneme süresini 4 aya çıkarılması, hafif işlerde çalışabilir raporu alan işçilerin verilen işi bu sebeple dahi kabul etmemesi durumunda tazminatsız işten çıkarılabilmesi, süt izninin birleştirilmesi hakkının geri alınması patronların talepleri arasında.

Patronlara karşı işçi sınıfı ayakta

Patronlar süreci sürüncemede bırakmak için, sefalet zammını dahi olabildiğince düşük tutmak için, asgari ücreti bunlara bahane etmek için ellerinden geleni ardında koymuyor. MESS’ten gelecek bir zam haberinin asgari ücret dahil diğer tüm sektörleri etkileyeceğini, tersine asgari ücrette yaşanacak ciddi bir artışın onları da zam yapmak zorunda bırakacağını biliyorlar. Fakat tüm bu saldırılar karşılıksız değil, karşılarında çaresizce sonucu bekleyen bir işçi sınıfı yok. Tam aksine ülkenin dört bir yanından, çok çeşitli sektörlerden direnişler ve grevler yükseliyor.

Smart Solar’dan Şık Makas’a, Temel Conta’dan Swatch’a

Metal sektörünün kalbinde, Gebze’de Smart Solar işçileri 22 Ekim’den beri grevini sürdürüyor. Patronun dalga geçercesine yüzdelikle uğraşmaya bile tenezzül etmeden dalga geçercesine sunduğu 3.000 TL zam talebini reddeden işçiler grevlerinde ısrarcı. Smart Solar işçileri bizlere kendini rahat hissedip patronların ne kadar cüretkâr olabileceğini, sefaletin ve yoksulluğun ancak mücadele ile aşılabileceğini gösteriyor. Ülkenin diğer ucunda Tokat’ta, tazminatsız işten çıkarmalara ücretlerini alamamaya karşı Şık Makas işçileri direnişte. Direnişe öncülük eden kadın işçiler, patronun tarafını tutan sarı sendika Öz İplik-İşi de karşısına alarak Birtek-Sen’de örgütlenme kararı almıştı. Direniş ve iradeleri karşısın-

da işçilerin temsilcisi Buse Kara gözaltına alınmış, hatta tutuklama talebiyle mahkemeye dahi sevk edilmişti. Ancak Buse Kara serbest kaldığı anda tekrar direniş alanına gitti, işçi sınıfının boyun eğmeyeceğini sermayeye de devlete de gösterdi. İzmir’de ise Temel Conta işçilerinin grevi birinci yılını doldurdu. Sendikal hakları ve toplu sözleşme hakları için greve çıkan işçiler tüm baskılara karşın mücadelelerinde ısrarcı. Türkiye’nin dört bir yanındaki AVM’lerde sürdürülen Swatch işçilerinin grevi ise direnmenin ve mücadelenin kazanmanın anahtarı olduğunu bize bir kez daha ispat etti. Koop-İşte örgütlü işçiler toplu sözleşme sürecinde greve çıkmış, çalışma süresinin 40 saate düşmesi ve haftalık iznin iki güne çıkarılması taleplerini ortaya koymuştu. Grevin 17. gününde Swatch Türkiye geri adım attı ve işçilerin hem insanca çalışma hem de adil ücret talebini kabul etti. Bu direniş ve grevler, ülke genelinde dört bir yanda süregelen sınıf savaşımının sadece birkaç örneği aslında. Ancak sermaye düzeni bu direnişleri ezmeye çalıştığı gibi, bunların görünmesini yayılmasını da önlemek için elinden geleni yapıyor. Yapıyor ki, karşısında da bir güç olduğu fark edilmesin, aslında milyonlar olan işçi sınıfı gücünün farkına varamasın. Ancak tüm bu direnişler bize şunu açıkça gösteriyor: İşçi sınıfı bir araya geldiğinde ve mücadele ettiğinde onu durdurabilecek hiçbir güç yok.

EKONOMİ

2026 bütçesi ve rejimin sınıfsal karakteri

2026 yılı bütçesinin sadece birkaç kalemine bakıldığında çok açık olarak halktan toplanan vergilerin tamamının sermayeye transfer edildiğini görebiliriz. Türkiye siyasal tarihinde halkın ihtiyaçları doğrultusunda bir bütçe hiçbir zaman oluşturulmadı.

Serkan Nar

Marx kapitalist toplumun üretim ilişkilerini analiz ederken genel olarak sermaye kavramından hareket eder. Genel olarak sermaye, sermayenin bir bütün olarak ücretli emek ile ilişkisi içinde nasıl üretildiğini ortaya koyarken, çok sayıda sermayenin birbiri üzerinde rekabet yoluyla yaptığı etkileri çok dikkate almaz. Bu anlamda devletin rolü sermaye birikimine dolayısıyla toplumsal sınıflara kayıtsız değildir. Devlet kapitalist toplumsal ilişkileri yeniden üreten koşulların dolayısıyla kendisini yeniden üretir. Devlet, bizzat sermayenin bütünsel çıkarı olarak özel sektör yatırımlarının önünü açmasıyla birikimin temel dinamiklerinden birini gerçekleştirerek hem kendi sürecini hem de bir bütün olarak sermayenin beklentilerini yerine getirir. Genel anlamda kapi-

talist devletin sermaye birikiminin olanaklarını hangi yöntemle sağlayacağı rejimin niteliğini yansıtmaları açısından önemli. Türkiye sermayesinin iç talebe dayalı ve sermaye girişlerine bağlı birikim stratejisi 2013'te tıkanmış, uluslararası konjonktürden yaralanarak ekonomik kriz 2018'e kadar yönetilmişti. Ancak bu tarihten sonra krizin aynı yöntemle yönetilme olanakları ortadan kalktı. Bu noktada 2017 referandumu ile kabul edilen ve 2018'den itibaren yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi (CHS) Erdoğan'ın mutlak iktidarını sağlayacak rejimin yürüyüşündeki engellerin aşılması ve sermaye birikim alanlarının açılması açısından önemli bir manevra

alanı sağladı. Bu anlamda AK Parti ve MHP'den oluşan Cumhur İttifakı, Erdoğan'ın merkezinde olduğu yeni bir iktidar mimarisi olarak şekillendi. Böylece CHS

sendikal hak ve özgürlüklerin gasp edildiği, imza toplamaktan meydanlara çıkmaya kadar her türden hak arama yönteminin baskı altında alındığı, işçilerin mahkemelere başvurma haklarının bile kısıtlandığı, emeğin ucuzlaştırıldığı emek rejimi çalışma ve yaşam koşullarını sermaye adına yeniden oluşturacak adımlar hızla atıldı. 2018 seçimleri sadece rejimin dönüşümü değil CHS ile sermayenin mutlak egemenliğini yansıtmaları açısından Erdoğan'ın "devleti şirket gibi yöneteceğiz" sözleriyle anlam buldu.

Saray rejimi sermayeyi içeriyor
AKP Türkiye siyasal tarihi açısından kritik bir kırılma olarak, 7 Haziran 2015'te yapılan genel seçimlerde, iktidara geldiği 2002

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte bir bütün olarak sermayenin ihtiyaçlarıyla örtüşen yeni bir rejim ortaya çıktı. Bu rejimin ilk icraatı emek cephesine saldırmak olmuştur.

ile bir-likte bir bütün olarak sermayenin ihtiyaçlarıyla ortaya çıktı. Kaldı ki bu rejimin ilk icraatı emek cephesine saldırmak olmuştur. OHAL gerekçeleriyle grevlerin yasaklandığı,

seçimlerinden sonra ilk kez, tek başına hükümet kuracak oy oranına ulaşamadı. Tek başına iktidar olamamasının arkasında siyasal ve ekonomik mecrada önemli kırılma momentleri olduğunu belirtmekte fayda var. Bunları ayrı ayrı değerlendirmek bu yazının muhtevasının dışındadır. Yine de bazı önemli gelişmeleri hatırlatmakta fayda var. 2013 Gezi isyanı Türkiye'nin yakın tarihinin hem siyasal olarak hem de ekonomik olarak önemli kırılma anlarında biridir. Gezi, henüz açığa çıkmamış devlet krizinin açığa çıkmasına, AKP ile cemaat ortaklığının ilk çatlaklarının oluşmasına neden olmuştu. Akabinde cemaatin 17-25 Aralık yolsuzluk operasyonu ile devlet içi kriz artık saklanamaz hale gelmiş, kriz kendini iktidar bloğuna dayatmıştır. Cemaatin giriştiği 15 Temmuz 2015 darbe girişiminin başarısız olmasıyla beraber devlet krizi artık yönetilemez hale gelmiştir. Cemaat tasfiye edilirken iktidar bloğunda oluşan boşluğa MHP'nin eklenmesiyle birlikte devlet krizinin faşist inşayla aşılmasının yolu örülmeye başladı. Bu yol OHAL ilanı ile açılmıştır. Egemen sınıflar açısından sermaye birikiminin kuralı ve sınırsız hareket edebileceği, bir bütün olarak sermayenin çıkarlarının güvence altına alınacağı bu sistemde uzlaşılabilir.

Sermayenin yüzyılı

CHS'de yürütme yetkisi tamamen cumhurbaşkanında toplandı, yasama biçimsel olarak varlığını korusa da gerçekte herhangi karar sürecinde etkisi yoktu. İhtiyaç duyulan yasal düzenlemelerin önemli bölümü yasamaya bile gerek duymadan cumhurbaşkanlığı kararnameleri üzerinden çıkarılabilir hâle geldi. Sermayenin dikensiz gül bahçesi hayali gerçekleşiyordu. Sendikal örgütlenmenin önündeki fiili engeller ve grev yasakları gibi kararlar hızlıca alınabildi. Bu, sermayenin ihtiyaç duyduğu hızlı düzenlemelerin daha kolayca alınabilirliği anlamına geliyordu. O günden bugüne kadar meclisten geçen bazı yasalara baktığımızda maden yasası, enerji yasası, acele kamulaştırma, millî parklar, torba kanunlar gibi yasalar görüyoruz. Bu yasaların ortak özelliği, doğanın, kamusal alanların ve emek süreçlerinin doğrudan yerli ve uluslararası sermaye lehine yeniden düzenlenmesi olmasıdır. Hukuk burada artık bir "toplumsal sözleşme" değil, doğrudan bir sermaye birikim aracı olarak işlev görmektedir. Türkiye kapitalizmi içindeki yapısal sınırlılıkları aşma arayışlarından ziyade sermaye birikimini zor yoluyla açma arayışları bugün hala OVP ile devam ediyor. İktidarın sınıfsal yönelimi, siyasal öncelikleri, murat ettiği rejim, kurumsallaştırmak istediği faşist düzen hepsi aynı yola çıkıyordu: Sermayenin mutlak egemenliği. Sarayda biriken güç odağının yaratmış olduğu keyfîlik ve ekonomik tercihlerin halklara yaratmış olduğu yıkım, sistemin temel tıkaç noktalarını oluşturduğunu, sistemi zayıflattığını söyleyebiliriz. Sistem içi oluşan alternatiflerin de oluştuğunu, düzen içi bu alternatif çözümlerin sistemi restore etme niyetinde sermaye projeleri olduklarını da başka bir yazının konusu olarak not edelim.

2026 bütçesi ve öncesi

Kabul edilen bütçelerin neredeyse tamamının birbirleriyle benzerlik göstermesi ve tamamının temel kaygısının sermaye birikimi ve ihtiyaçları olması anlamlı.

Genel olarak bütçe kalemlerine baktığımızda; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde yatırım ve teşviklere ayrılan rekor artışı göze çarpıyor. Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesindeki en büyük artış kaleminin 791 milyar TL'lik yükselişle faiz giderleri olduğu da dikkat çekici. Önümüzdeki yıl patronlara ayrılan doğrudan destekler 713 milyar TL'yi buluyor. 2026'da sosyal yardımlara ayrılan 917 milyar liranın üç katının faize gideceği görülüyor. Bütçeye bakarak vergi muafiyetleri, yatırım teşvikleri ve enerji sübvansiyonlarıyla birlikte sermayeye kaynak aktarımının çok daha fazla olduğunu söylemek mümkün. Faiz ödemelerinin yüksekliği temel kamu hizmetlerinde de kısıtlamaların artacağı anlamına geliyor. Bu örnekleri çoğaltabiliriz. 2026 yılı bütçesinin sadece birkaç kalemine bakıldığında çok açık olarak halktan toplanan vergilerin tamamının sermayeye transfer

edildiğini görebiliriz.

Peki sadece 2026 bütçesi mi?

Bu açıdan kabul edilen bütçelerin neredeyse tamamının birbirleriyle benzerlik göstermesi ve tamamının temel kaygısının sermaye birikimi ve ihtiyaçları olması anlamlı. Türkiye siyasal tarihinde halkın ihtiyaçları doğrultusunda bir bütçe hiçbir zaman oluşturulmadı. Gelir gider kalemlerindeki oran ve rakam değişikliği bir kenara bırakılırsa bütçelerin neredeyse tamamı aynıdır. Bu kara düzen Çıplak gözle bakıldığında kolayca görülebilecektir.

Bütçeyi sınıflar mücadelesi aracı haline getirmek

Marksist politik ekonomi açısından bütçe, teknik bir mali planlama belgesi değil; sınıf mücadelesinin devlet aygıtı içinde aldığı somut biçimdir. Yani bütçe işçi sınıfının yarattığı artı-değerin kimlere nasıl aktarıldığını belir-

lemesi açısından önemli. Aynı zamanda bu aktarımın nasıl gerçekleştiği güncel sermaye gerçekliği ve sermayenin rejimle kurduğu bağı belirlemesi açısından da anlam taşır. Bütçe yapma ve kullanma hakkını elinde bulunduran yasama organının, bütçe kanunuyla yasamanın başı olan saraya verilen izin ve yetkinin belirlenen sınırlar içerisinde kullanılıp kullanılmadığını denetlemesi Sayıştay'dır. Ancak yürütme organının başı olan saray meclis karşısında sorumlu değil. Bakan adı verilen bürokratlar da öyle. Zaten onların siyasi sorumlulukları da yok. Sarayın, hazırladığı bütçeyi

Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'na gönderiyorlar. Tasarılar önce komisyondan geçiyor sonra da meclise gelerek yasalıyor. Yeni düzenlemelerle yasalaşan bütçeyi Sayıştay denetleyebilir ama soruşturma yetkisi yoktur. Sayıştay'ın yolsuzluklar konusundaki görevi ve sorumluluğu, konusuna göre adli ve idari yargıya bildirmekle biter. Yargı yolu ancak Cumhurbaşkanlığı izniyle ve yetkisiyle açılabilir. Bu işleyiş sermayeye aktarılan kamu kaynaklarının yargıdan da korunmasını sağlayan bir dokunulmazlık zırhı üretmektedir. Yani bütçe sadece halktan değil devletimden de uzaktır. Tam da şairin dediği gibi "her şey sermaye için." Dolayısıyla bütçe aynı zamanda saray rejiminin ve sermayenin

Bütçe aynı zamanda saray rejiminin ve sermayenin açık olarak sınıf iktidarlarının yeniden tesis ettikleri yerdir.

açık olarak sınıf iktidarlarının yeniden tesis ettikleri yerdir. Bütçe görüşmeleri, halk adına hesap sorulan bir denetim süreci değil; sermaye lehine kurulmuş iktidar koalisyonunun ritüel gösterisine dönüşmüştür. Bu durum, rejimin ile sermaye birikiminin ihtiyaçları arasındaki yapısal bağı da açığa çıkarmaktadır: Sermaye, hukuksuzluk ve denetimsizlik ister; rejim de buna uygun olarak yeniden yapılandırılmıştır. Bu oyunu bozacak olan şey; işçilerin, emekçilerin, emekçilerin tüm toplumsal dinamiklerin gündelik yaşam içerisinde kendiliğinden açığa çıkan "geçinemiyoruz" isyanının siyasallaşmasıdır. Siyasal iradenin bütçeye itirazının sermaye karşılığı üzerinden gerçekleştirilmesi eksik kalır. Hareketin aynı zamanda rejimi ve siyasi iktidarı hedeflemesi 'zamanın ruhuyla' ilişkilidir.

DÜNYA

Trump'ın öne sürdüğü 28 maddelik barış planı çerçevesinde öngörülen Ukrayna haritası, mevcut savaş cephesini donduruyor. Planın siyasi ve askerî ayağı ise her iki taraf için de yutulması zor haplar içeriyor.

Trump'ın masaya koyduğu saatli bomba: Barış planı mı, Batı ittifakının sonu mu?

Efecan Özcan

(...) 1. sayfadán devam

Hibrit çözüm olarak öne sürülen bu barış planında neler var? Mali mimarisi, dondurulan varlıkların 100 milyar dolarının ABD yönetimindeki Ukrayna projelerine, kalan 180 milyar doların ise Rus-Amerikan ortak havuzuna aktarılması üzerine kurulan bu plan, Marco Rubio'nun "acı reçete"

yaklaşımını yansıtıyor. Taslak, tarafların "tam saha zafer" hayallerini bir kenara bıraktığı hibrit bir uzlaşma zemini öneriyor.

Hibrit çözümün acı reçetesi

Trump'ın öne sürdüğü 28 maddelik barış planı çerçevesinde öngörülen Ukrayna haritası, mevcut savaş cephesini donduruyor. Planın siyasi ve askerî ayağı ise her iki taraf için de yutulması zor haplar içeriyor. Teraziye bakıldığında

Rusya, işgal ettiği toprakların fiili hakimiyetini tescilleme ve NATO'nun genişlemesini frenleme gibi stratejik kozları, tam anlamıyla istediği şekilde olmasa da, cebine koyuyor. Terazinin diğer kefesinde ise Ukrayna, 600 bin kişilik ordusunu muhafaza etme, Amerikan ordusunun doğrudan koruma kal-kanı ve Rusya sermayesiyle finanse edilen bir yeniden inşa süreciyle güvence altına alınıyor. Özetle bu formül, Ukrayna'nın sınırlarını tam

olarak geri alamadığı, Rusya'nın ise Kiev'i silahsızlandıramadığı yeni ve zoraki bir statükoyu işaret ediyor. Kısacası plan ne Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü sağ-ladığı ne de Rusya'nın Ukrayna'yı tamamen silahsızlandırabildiği bir "pat" durumunu kalıcı hale getirmeyi hedefliyor.

Tarihi bir kırılma noktası

Önümüzdeki günlerde, sadece Ukrayna haritasının ye-niden çizildiği bir kırılma anı olarak ele al-mayacağız. İlâ-veten, Avrupa'nın ekonomik egemen-liğinin, NATO'nun geleceğinin ve Batı ittifak-ının kaderinin belirlendiği tarihi bir dönemece işaret eden günleri yaşayacağız. Zelenskiy'in ulusa sesleniş konuşmasındaki vurgu-sunu aktarmak gerekirse, Kiev "onurlu bir barış" için direnirken,

Brüksel ise "Rus parası" üzerindeki kontrolünü Washington'a kaptır-mamak için var gücüyle savaşıyor. Rusya ise, bazı tavizler vermiş olsa da savaş sahasında kazandıklarını "cebine atmış" görüyor. Peki bu durumda Avrupa "etkisz eleman" olarak kalma-ya rıza gösterecek mi? Rusya muh-temelen imza-lamak zorunda kalacağı taslakta son görüşmeler sırasında ek imti-yazlar için bastırabi-lir. Ancak Rusya savaş sahasında kendisi açısından

"iyi giden" son dönemdeki kaza-nımlarını ne kadar artırabilecek? Bu soruları da konunun tartışma zemini için sormakta fayda görü-yorum.

Guardian grafiği. Kaynak: Savaş Araştırmaları Enstitüsü ve AEI'nin Kritik Tehditler Projesi. *ISW'nin Rus kuvvetlerinin faaliyet gösterdiği veya saldırılar düzenlediği ancak kontrol etmediği bölgeler. 20 Kasım 2025

Washington'da üçlü görüşme

Suriye, 2025 itibariyle sadece bir iç savaş sahası değil; ABD'nin kısmen dağılan hegemonyasını yeniden kurmaya çalıştığı, alt-empyralist rekabetin, farklı ulusal sermayelerin çatışması, halkların kendi taleplerini yükselttiği ve diplomatik manevra alanlarının kesişim noktasıdır.

Zeki Öztürk

Beklentilerin aksine Suriye'de alt-empyralist rekabet zaman geçtikçe azalmak yerine derinleşiyor. Bunun kabaca iki nedeni var ve bunlar birbirleriyle iç içe geçiyor: Birincisi, Siyonizmin ve Neo-Osmanlılığın birbirine rakip işgalci pratikleri. İkincisi ise Kapitalizmin birikim krizinin sonuçlarından biri olarak Suriye'nin yeniden inşasında birbirine rakip ulusal burjuvazilerin anlaşmalarının ufukta görünmemesi. ABD, eskisi gibi hegemonya kuramadığı için bu iki madde öyle veya böyle bu

güne kadar çözülemedi. Sahada durmadan bir didişme var. Öte yandan Esad rejimi sonrası Suriye halklarının farklı talepleri durumu daha da karmaşık hâle getiriyor.

Görüşmenin ardındakiler

Orta Doğu'da hiçbir aktör tek başına hareket etmiyor. Her hamle, başka güçlerin hamlesine bağlı. Bu nedenle bölgede görünen "düşmanlık"ların çoğu, aslında rekabet-işbirliği ikilemi içinde gidip gelen esnek ilişkiler. Türkiye ve Siyonist İsrail, söylemlerinde ve kontrol ettikleri medyalarında sert bir düşmanlık dili oluştursalar

da pratikte aynı pazarlara, aynı enerji koridorlarına, aynı nüfuz alanlarına oynuyorlar. Dolayısıyla ilişki düşmanlıktan çok rekabet. Türkiye, Siyonist İsrail ile olan Suriye rekabetinde son bir yıldır sahada geri adımlar atmak zorunda kalıyor. T4 Hava Üssünden (şimdilik) vazgeçmek zorunda kaldı, Kürt hareketi karşısında tavizler vermeye hazırlanıyor. Dolayısıyla gücün yetmediği yerde diplomasi önem kazanıyor. Colani'nin Trump'ı ziyaret tarihi Hakan Fidan'ın Washington ziyaret tarihine "denk geldi". Farklı ama aynı yöndeki hedeflerin gerçek-

leşmesi için bu görüşme gerekliydi. Trump kendi kişisel liderliğinde ABD ve Siyonist İsrail çıkarlarının devamını, HTŞ'nin DAİŞ karşıtı koalisyonu katılmasını istiyor. H. Fidan'ın ajandası daha çetrefilli: SDG'ye verilecek asgari tavizlerle Suriye'nin bölünmeden devam etmesi dengesini kurmaya çalışıyor. ABD askerlerinin çekilerek bölgeyi kendilerine bırakmasını da istiyor. Bunun yanında şirketlerin Suriye'yi talanı başladı ama henüz istedikleri hızda değil. Sezar Yasası'nın kalkması ve ülkeye nakit akışı gerekiyor. Colani tarafı ise Siyonist İsrail ile bir güvenlik anlaşmasının yolunu dölüyor. En azından niyeti bu yönde. Mealen, Golan Tepeleri'nin işgalini sorun etmeyeceğini, Siyonist İsrail'in Şeyh Dağı ve Şam kırsalı işgalini konuşmak istediğini açıkladı. Katliamlarına rağmen ülkenin bölünmemesi ve faturasını Suriye halklarına ödetceği kredilerin akmasını hedefliyor. SDG ile 10 Mart görüşmesinin sahaya yansımaları (Türkiye'nin de onaylayacağı şekilde) istiyor.

Suriye, 2025 itibariyle sadece bir iç savaş sahası değil; ABD'nin kısmen dağılan hegemonyasını yeniden kurmaya çalıştığı, alt-empyralist rekabetin, farklı ulusal sermayelerin çatışması, halkların kendi taleplerini yükselttiği ve diplomatik manevra alanlarının kesişim

noktasıdır. Birbirini etkileyen bu zincirleme süreçler sürekli kaygan ve garantisiz denge noktaları yaratıyor. Bu toplam durum, Suriye'deki istikrarsızlığı, egemenlik çatışmalarını ve yeniden inşa sürecinin uzun vadeli dinamiklerini belirliyor.

Bir çöküşün tiyatrosu: COP30

COP'da iklim değişikliğine karşı somut çözümler üretme kapasitesine sahip bilim insanları ya da yıkımdan doğrudan etkilenen halktan ziyade petrol şirketlerinin temsilcileri bulunuyor. COP, her yıl giderek daha fazla fosil yakıt lobilerinin etkisi altında göstermelik bir tiyatroya dönüşüyor.

İrem Serim

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP) bu yıl otuzuncu kez toplandı ve konferans, Amazon Havzası'nda gerçekleştirildi. Bu yıl COP diğer yıllardan farklı olarak gündeme büyük ölçüde bölgede düzenlenen protestolarla geldi. Amazon Nehri çevresinde petrol arama faaliyetlerine hükümet tarafından onay verilmesi üzerine, çoğunluğu Amazon yerli halklarından oluşan protestocular konferans merkezini işgal ederek tepkilerini gösterdi. Devletler COP'a ev sahipliği yapmak üzere başvururken kendi coğrafyalarının iklim krizi bağlamında neden kritik bir öneme sahip olduğuna dair söylemler kuruyor. Brezilya da bu kapsamda Amazon Ormanları'nın korunmasını öne çıkarmıştı ancak aynı yıl petrol faaliyetlerine izin vererek kendi söylemiyle çelişen bir tutum sergilemiş oldu. Bu durum, devletlerin iklim kriziyle mücadeledeki iki yüzlü tutumlarını ve COP'un giderek fosil şirketleri için bir lobicilik faaliyeti merkezine dönüştüğü yönündeki eleştirileri bir kez daha

doğrulamış oldu.

Son üç yıldır COP, dünyanın en büyük fosil yakıt üreticileri arasında yer alan Birleşik Arap Emirlikleri, Azerbaycan ve Brezilya gibi ülkelerde düzenleniyor. Buna paralel olarak konferans salonlarında, iklim değişikliğine karşı somut çözümler üretme kapasitesine sahip bilim insanları ya da yıkımdan doğrudan etkilenen halktan ziyade petrol şirketlerinin temsilcileri bulunuyor. COP, her yıl giderek daha fazla fosil yakıt lobilerinin etkisi altında göstermelik bir tiyatroya dönüşüyor.

1,5° C sınırının aşıldığı tescillendi

Bu yılki konferansta önemli olaylardan bir tanesi Paris İklim Anlaşması kapsamında

belirlenen küresel sıcaklık artışını 1,5°C ile sınırlandırma hedefinin başarısız olduğunun resmen kabul edilmesi oldu. Buna karşılık küresel sıcaklık artışı projeksiyonunun 2,8°C olarak güncellendi ancak bu yeni durumun gerektirdiği daha katı önlemlere ilişkin somut bir karar alınmış değil.

COP31 Türkiye'de düzenlenecek

Gelecek yıl COP'un Türkiye'de düzenlenecek olması da bu bağlamda COP'un neden gerçekleştirildiğine dair bize pek şey söylüyor. Ülke genelini bir maden sahasına dönüştürmeye yönelik yoğun yasal değişiklik-

lerin yapıldığı bir dönemde Türkiye'nin COP'a ev sahipliği yapmak için bu kadar istekli oluşu, hükümetin konferansı nasıl bir prestij ve meşruiyet aracı olarak gördüğünü açıkça göstermektedir. Kapitalist sistemin kâr hırsıyla dünyanın yüzde birini zengin etmek için gezegenin geleceğini geri dönülmez biçimde yok ettiği bir düzlemde bizzat krizin yaratıcıları olan aktörlerin çözüm üretmeyeceği gerçeği ortada. Bu nedenle COP, bir çözüm üretme mekanizmasından ziyade, kapitalist sistemin yarattığı çöküş krizini bile bir pazara dönüştürme girişimi olmaya devam edecek.

Patriyarkal kapitalizmin çatlaklarında yaşamak

25 Kasım, yalnızca erkek şiddetine karşı söz söyleme günü değil; Erdoğanist- İslami rejimin genç kadınların özgürleşme talebini nasıl bastırmaya çalıştığını ve buna rağmen genç kadınların bu baskıdan nasıl yeni bir siyasal özneleşme zemini ürettiğini görünür kılan tarihsel bir an niteliği taşıyor.

Sena Tekin

25 Kasım'ı geride bırakmışken Türkiye'de genç kadınların karşı karşıya kaldığı tablo, Erdoğanist-İslami rejimin, patriyarkal kapitalizmin güncel ihtiyaçlarını devlet ölçeğinde yeniden örgütlediği bir siyasal-toplumsal yeniden yapılanmanın genç kadınlar üzerinde yoğunlaşmasıdır. Patriyarkal kapitalizm kendini yeniden örgütlerken kadın bedenini, emeğini ve kamusal görünürliğini nasıl stratejik bir müdahale alanına dönüştürdüğünü açık bir biçimde gösterdi. AKP-MHP iktidarının meclise sunulan kadına yönelik şiddetin nedenlerinin araştırılması için verilen öneriyi reddeden yasama tutumu, şiddetin artışı, cezasızlığın kurumsallaşması, eğitimin gerileştirilmesi, emek rejiminin esnekleştirilmesi ve toplumsal yapının dinî-muhafazakâr kodlarla yeniden düzenlenmesi; bütün bunlar, yaşamın sistematik biçimde daraltılışını

mümkün kılan aynı siyasal rasyonalitenin birbirini tamamlayan parçalarıdır. Bu nedenle 25 Kasım, yalnızca erkek şiddetine karşı söz söyleme günü değil; Erdoğanist-İslami rejimin genç kadınların özgürleşme talebini nasıl bastırmaya çalıştığını ve buna rağmen genç kadınların bu baskıdan nasıl yeni bir siyasal özneleşme zemini ürettiğini görünür kılan tarihsel bir an niteliği taşıyor. Bu çelişkinin kaynağı açıktır; bir tarafta sermayenin genç kadınların emeğine, bakım işlerine ve yeniden üretim yüküne duyduğu ihtiyaç, diğer tarafta genç kadınların artan özgürleşme dinamiği ve kamusal görünürlüğü. Patriyarkal kapitalizm, kendi krizini yönetme biçiminin ifadeleri olarak genç kadınların özgürleşme eğilimini yönetilebilir kılmak adına ideolojik, hukuksal ve ekonomik aygıtlarını yeniden düzenlemek zorunda kalıyor.

Kadınlara yönelik saldırılar çeşitleniyor

Kadına yönelik şiddet alanında artan cezasızlık politikaları bunun en görünür yüzüdür. Faillerin korunması, şüpheli kadın ölümle-

rinin intihar dosyalarına dönüştürülmesi, delillerin görmezden gelinmesi veya yok edilmesi...

Bu noktada iktidarın aldığı tutum patriyarkal kapitalizmin ihtiyaçlarını hukuk, güvenlik ve ideolojik aygıtlar üzerinden yönetmeye çalışan bir konumda. Bunun genç kadınlar açısından ne anlama geldiğini, son dönemde ki dosyalar gösteriyor. Van'da şüpheli şekilde ölü bulunan Rojin Kabaş dosyasında deliller göz ardı edilirken, Şule Çet davasında faillerden birinin tahliyesi tartışmalarının konusu hâline geldi. Boğaziçi kampüsünde garsonluk yaparken onlarca suç kaydı bulunan bir erkek tarafından öldürülen 15 yaşındaki Hilal'de ise hem çocuk işçiliğin hem de kampüs güvenliğinin nasıl hiçe sayıldığı bir kez daha ortaya çıktı. Bu bütünün hukuksal ayağı ise son dönemde çıkarılan düzenlemelerle daha

da görünür hâle geldi. 11. Yargı Paketi, kadınların hukuki güvencelerini genişletmek yerine daraltan, kutsal aileyi devletin merkezi korunması gereken alanı olarak tanımlayıp, kadınların yaşam hakkını geri plana iten bir disiplin rejimini kurumsallaştırıyor. Emek alanında ise genç kadın emeğinin ucuz, esnek ve ikame edilebilir kılınması; neoliberal birikimin hâlâ kadın emeği üzerinden işlediğini gösteriyor.

Mücadele sorumluluğu bizim

Olumsuzluklarla dolu bu tablo, genç kadınları yalnızca daha fazla şiddete açık hâle getirmiyor; aynı zamanda onları bu rejimin gerçek karakteriyle daha doğrudan yüz yüze getirecek örgütlü bir itiraz noktasına doğru itiyor. Genç kadınların artan politik bilinci tam da bu çelişkiden doğuyor. Tıpkı Mirabell kardeşlerin diktatörlüğe karşı direnişi gibi, bugün genç kadınların mücadelesi de sadece şiddetin kendisiyle değil, şiddeti mümkün kılan erkek egemen iktidar örgütlenmesiyle hesaplaşmanın tarihsel sorumluluğunu taşıyor.

Bu bakanlar ne diyor?

Bütçe komisyonundaki sunumunda üretimin kalbinde eğitimin olduğunu açıklayan Bakan MESEM'de işçi cinayetlerine kurban gitmiş çocukların salonda bulunan fotoğraflarına baka baka MESEM'leri anlatmaya, övmeye devam etti.

Sedanur Uğur

TBMM bütçe görüşmeleri boyunca bakanlıklar yaptıklarını 2002 ile kıyasladı. Derslik sayılarını, aile odaklı çocuk hizmetlerini arttırdıklarını söylediler. 2002 yılında ülkede ne değiştiğini hepimiz biliyoruz. Bu bütçe tartışmalarında bakanlıklar iktidarın ülkeyi nasıl geliştirdiğini vurgulama niyetindeler. 23 yılda neler değişti bir de bizim gözümüzden aktaralım.

Eğitim iktidara yük

MEB bütçe sunumunun bir kısmını bile dinlediğinizde ülkede bir cehennem yaşanırken yukarlarda toz pembe veriler sunan ve sermayenin emrine amade olan bir Bakan görebiliriz. Ülke bütçesinin en büyük payına sahip bakanlık MEB. Fakat 2002 yılında MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan payın yüzde 17,18 iken, 2026 yılı teklifinde yüzde 8,26'e düştü. Sayılar artıyor gibi görünse de pay giderek düşüyor. Harcamaların içeriği değişiyor...

2026 yılının bütçenin yüzde 83'ü zorunlu harcamalar kısmında ve nereye gittiğini yapılan protokollerden görmek mümkün. Aslan payı olarak sunulan bütçede okulların temel ihtiyaçları için ayrılan oran ise yalnızca %15,26. Bu bütçede okul yemeği, deprem bölgesinde yaşanan problemler, okulların kirliliğine dair hiçbir çözüm konuşulmadı.

Aslan payı kimlere?

Çocuk işçiliğine, ara eleman ihtiyacına ayrılıyor bu aslan payı. Özel meslek okullarına teşviklerde orada okuyan çocuk başına düşen para devlet okulunda okuyan çocuk başında düşen paydan kat kat daha fazla. Özel meslek okullarında okuyan çocuk başında düşen 46 binle 77 bin arasında değişirken devlet okullarında okuyan çocuk başına düşen pay maalesef hesaplanamıyor. Bütçe komisyonundaki sunumunda üreti-

min kalbinde eğitimin olduğunu açıklayan Bakan MESEM'de işçi cinayetlerine kurban gitmiş çocukların salonda bulunan fotoğraflarına baka baka MESEM'leri anlatmaya, övmeye devam etti. Bildiğimize göre MESEM'lerde Eylül 2023'ten bu yana 16 çocuk yaşamını yitirdi. Sadece bu yıl 700 bine yakın çocuk, zorunlu eğitim çağında olmasına rağmen eğitim dışında kaldı ve 2002 yılından bu yana yine bildiğimiz 978 çocuk çalışırken iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Bu tablo 2026 yılında da çocukların çalışırken ve okul kantininden zehirlenerek hayatını kaybedeceğini, kirli okullara gideceklerini, MESEM'e yönlendirileceklerini gösteriyor.

Çocuklar için bütçe!

Sunulan bütçe taslaklarında çocukları ilgilendiren bütçe kalemi elbette sadece eğitim değil. Sosyal hizmetlerden, sağlığa, kültür sanattan spora kadar hemen her başlığın altında çocukların ihtiyaç ve haklarının gözetilmesi gerekiyor ancak bütçede bunlar yok, bütçede çocuklar da çocuk hakları da yok. Her Yer Çocuk olarak geçtiğimiz ay 4 il 12 mahallede çocuklarla bütçe atölyeleri yaptık. Çocuklar tüm bakanlıklar için çocuk bütçesi hazırladılar. Bu atölyelerde en çok bütçe okul temizliğine ve güvenliğine giderken çocukların çalışmamasına dair de destek bütçesi ayırdılar. Özellikle deprem bölgesindeki çocukların güvenli alan ve park ihtiyacı konuşulurken sağlığın ücretsiz ve ulaşılabilir olması da çocukların bütçelerinin büyük bir kısmını oluşturdu. Biz biliyoruz ki iktidar tek başına çocuklardan yana bir bütçe oluşturamayacak ancak bizim çocuklar için çocuklarla birlikte yarattığımız mücadele bu tabloyu değiştirebilir. Hadi ne duruyoruz?

PARTİ'DEN

Okmeydanı direnişçilerine destek

İstanbul'da bulunan Özel Okmeydanı Hastanesi'nde çalışan 169 işçi binanın depreme dayanıksız olduğu gerekçesiyle iki aylık ücretsiz izine çıkarılmaları ve alacaklarının gasp edilmesine karşı 10 Kasım'da direnişe çıktılar. DİSK Dev Sağlık-İş üyesi olan sağlık emekçileri hastane önünde emek nöbeti tutarak direnişlerine devam ediyor. İşçilerin alacaklarına çökmeye çalışan Şafak Grup'a karşı devam eden direniş parti heyetimiz tarafından da ziyaret edilerek işçilerin yalnız olmadığı ifade edildi. İşçilerin mücadelesi dayanışma ile kazanılacak.

Süt Kuzusu işçileriyle dayanışma

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin çocuklara ücretsiz süt desteği sağlayan Süt Kuzusu Projesi kapsamında çalışırken güvenlik soruşturması gerekçesiyle kadroya alınmayarak 7 aydır işsiz bırakılan ve bu duruma karşı haklarını arayarak direnişe geçen işçiler bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Basın açıklamasına katılan İzmir İl Örgütü işçilerle dayanışmaya devam edeceklerini ve kazanımın da böylesi direnişlerle birlikte elde edileceğini ifade etti.

Smart Solar işçileri yalnız değil

Gebze'de bulunan Smart Solar Fabrikası'nda işçiler kendilerine dayatılan %6 zam oranına ve gasp edilen haklarına karşı 22 Ekim'de başlattıkları grevi devam ettiriyor. DİSK'e bağlı Birleşik Metal İş sendikasında örgütlü işçilerin grevine Kocaeli İl Örgütümüz ilk günden beri desteğini veriyor. Grevin başladığı gün de devam eden günler de parti heyetimiz ve Sözcüler Kurulu Üyemiz Pelin Kahiloğulları işçilerle birlikte fabrika önünde bu-lunarak dayanışma gösteriyorlar.

TÖP 2026 bütçe kampanyası: Bütçede adalet yoksa mücadele var!

2026 yılı için hazırlanan bütçe taslağı bir kez daha AKP-MHP hükümetinin sermaye hükümeti olduğunu herkese gösterdi. Halkın olanın sermayeye aktarıldığı bu bütçe taslağının daha fazla yoksullaşmak ve yaratılan zenginlikten daha az pay almak olduğu gerçeğini halka anlatmak için Toplumsal Özgürlük Partisi ülke çapında bir kampanya örgütleyerek sokaklara çıktı, toplantılar organize etmeye başladı. Meydanlarda, pazarlarda, iş yerlerinde, fabrika önlerinde 2026 bütçesinin halka bir şey vaat etmediği, bütçede adaletin olmadığı ifade edilerek herkes bu düzene karşı mücadeleye davet edildi.

2026 yılına sermayenin bütçesi

2026 yılına yaklaştığımız bugünlerde, emekçiler için hayati olan iki büyük gündem ile karşı karşıyayız. Önümüzdeki yılın bütçesi ve asgari ücret. Birbirleri ile yakından ilişki olan bu iki gündem, emekçiler için gerçekten de hayati. Çünkü açık sınırının altında yaşamaya zorlanan emekçilerin, artık daha fazla sömürü ve yoksulluğa dayanacak gücü kalmamıştır. Bütçeler; devletin kamuya yani halka hizmetlerin toplamını temsil etmeleri açısından önemlidir. Bütçelere bakınca iktidarın hangi sınıfın çıkarını koruduğunu net olarak görürüz. Peki 2026 bütçesi halka hizmet etmek için mi oluşturulmuş? Hayır! Saray düzeninin sunduğu bütçe taslağı emekçilere sadece daha da fazla yoksulluk vaat etmektedir. Bütçe taslağı içerisinde giderler toplam 18,9 trilyon TL, yani hükümet 2026 yılı içerisinde 18,9 trilyon TL harcayacağını söylemektedir. Bu seviyede büyük sayılar söz konusu olduğunda anlamak çok kolay olmuyor. Bu öyle bir para ki, 80 milyona eşit bölüştürülse, bebeklerden emekçilere herkese 236.250 TL düşerdi. Yani aslında, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın ısrarla vurguladığının aksine devletin parası var, haktan topladığı trilyonlara sahip. Fakat bütçe tartışmalarında asıl önemli olan bu paranın kimler için var olduğu, kimlerin lehine harcanacağıdır. Bütçenin detaylarını incelemeye başladığımızda ilk göze çarpan 2,7 trilyon civarındaki faiz ödemeleri. Yani tüm bu harcamanın onda birinden daha fazlası, doğ-

rudan hükümetin borçlu olduğu sermaye gruplarının cebine gidecek. Sadece bu faiz ödemelerinin olmaması durumunda, asgari ücret iki katına çıkartılabilir. Tüm asgari ücretli çalışanların aylık maaşı 45.000 TL yapılabilirdi. Onun yerine tüm bu kaynak, paradan para kazanan 2-3 bankacıya aktarılmaktadır. Bu kadar ile de sınırlı değil, bütçenin kalanı da sermayeye verilen teşviklerle, saray ve saraya yakın kuruluşların ödenekleri ile, sermayeye verilen 3,5 trilyonluk vergi muafiyetleri ve savunmaya harcanan 2,1 trilyon Türk lirası ile devam etmektedir. Savunmaya aktarılan bütçe ise aslında "damada" aktarılan bütçe olarak düşünülebilir. Bayraktar kardeşlerin dünyanın en zenginleri listelerine girmelerinin anahtarı aslında bu 2,1 trilyonda yatmaktadır. Tüm bu harcama kalemleri emeğe aktarılabilecek olsa, her biri ile asgari ücret birer kat daha arttırılabilirdi. Üstelik vergi muafiyetlerinin ve teşviklerin olmamasının da emekçiye hiçbir bedeli olmazdı. Dolayısı ile bütçenin giderler kalemi, hükümetin kaynakları sermayeye aktarmak için ne kadar ısrarcı olduğunu bizlere göstermekte. Ama bir de bu kaynakların nereden geldiğini, kimlerin kaynağının kimlere aktarıldığını bakmamız gerek. 18,9 trilyonluk gidere karşın, gelir beklentisi 16,2 trilyon. Bunun neredeyse tamamının vergiler ile karşılanması bekleniyor. Fakat bu vergileri kimin ödeyeceği asıl sorumuz olmalı. 4 trilyon KDV; 2,5 trilyon ÖTV, 3,5 trilyon da gelir vergisi ... Buradaki tercihler de çarpıcı. KDV ve ÖTV tüketilen ürün üzerinden

ödenen ve gelirden bağımsız olarak belirlenen vergiler. Biz de aldığımız bir şey için aynı KDV'yi ödüyoruz, Ali Koç da. Toplam 6,5 trilyon olan ve gelirin neredeyse tamamını oluşturan bu dolaylı vergiler aslında hükümetin elde edeceği gelirin yükünü sermayeden emeğe taşımasının bir aracı niteliğindedir. Üstelik aslında zenginden daha çok alınması beklenen gelir vergisini kimlerin ödediği, kimlerin vergi vermemenin sürekli farklı yollarını icat ettiğini de unutmamalıyız. Bu durum bize şunu göstermektedir: bütçe emekçiden aldığı sermayeye vermek üzere kurgulanmıştır. Emekçinin cebinde kalan her bir liraya dahi göz dikilmiş, her bir lirayı sermaye aktarma hedefi bütçede cisimleşmiştir. Bu bütçe bize göstermektedir ki, Türkiye'de genel bir ekonomik krizden bahsedilemez. Üretim sürmekte, hükümetin elindeki kaynaklar artmaktadır. Bu üretimi emekçiler yapmakta, kaynakları emekçiler yaratmaktadır. Ancak tüm bu zenginliğe sermaye adına el koyulmaktadır, bütçe bunun bir sonucudur. Kriz sadece emekçiler için vardır, bu krizin sorumlusu ise sermaye düzeni ve onun sarayda cisimleşen iktidarındır. Görevimiz bu adaletsiz bütçeye, sınıf mücadelesini taşımak; sermayenin bütçesini halkın bütçesi ile değiştirmek. Görevimiz, asgari ücret dayatmasını ortadan kaldırmak, değeri üretenlerin değere sahip olmasını sağlamaktır. Halkın bütçesi için, adalet yoksa mücadele var!

TOPLUMSAL ÖZGÜRLÜK PARTİSİ

20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde sokaklardaydık

Her sene olduğu gibi bu sene de TÖP Çocuk Hakları Meclisi 20 Kasım'da Dünya Çocuk Hakları Günü için sokağa çıkarak çocukların haklarını talep etti. 2026 bütçesinde çocuklara düşen payın azaldığı gerçeğinden hareketle "Çocuk hakları için bütçe!" şiarıyla yapılan etkinliklerde tüm çocuklar eşit, özgür, mutlu ve barış içinde yaşayana ve hakları hayata geçene kadar mücadele etmeye devam edileceği ifade edildi. Her

Yer Çocuk Derneği ile düzenlenen ortak etkinliklerde İstanbul, Adana ve Hatay'da basın açıklamaları gerçekleştirilirken İzmir'de Eğitim Sen 4 no'lu şubede bir basın toplantısı düzenlendi. Samandıg'da çocuklar da bir yürüyüş gerçekleştirdiler. Ayrıca Çocuk Hakları Meclisi üyeleri TBMM'de Mersin Milletvekili Perihan Koca ile de bir basın toplantısı gerçekleştirilerek Ankara'dan ülkeye seslendiler.

UMUTSUZLUĞA DEĞİL TÖP'E ÖRGÜTLEN
HAYDİ ŞİMDİ
FORMU DOLDUR, TÖP'E ÜYE OL,
ÇETE DÜZENİNİN YIKILIŞINA ÖRGÜTLÜ MÜCADELE İLE
İMZANI AT!

Form için
kodu tarat

★
TÖP | **TOPLUMSAL
ÖZGÜRLÜK
PARTİSİ**

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazışleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza
No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00